

Sygn. akt I C 1900/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2014 roku

Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Wydział I Cywilny

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSR Elżbieta Olechno – Obolewicz

Protokolant: Agnieszka Konczerewicz

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2014 roku w Bielsku Podlaskim

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.**

przeciwko **Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w S.**

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. kwotę 71.951,20 zł (siedemdziesiąt jeden tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt jeden złotych i dwadzieścia groszy) wraz z ustawowymi odsetkami w wysokości 13% w stosunku rocznym od dnia 14 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty.

II. Zasądza od pozwanego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w S. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. kwotę 7.215 zł (siedem tysięcy dwieście piętnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia

Sygn. akt I C 1900/14

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. pozwem skierowanym przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w S. wniósł o zasądzenie kwoty 71.951,20 złotych (w tym kwota 503,88 złotych tytułem skapitalizowanych odsetek wyliczonych na dzień poprzedzający wniesienie pozwu od kwoty 71.447,32 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty, nadto wniósł o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu wskazał, iż strony w okresie od 29 maja 2013 roku do 10 czerwca 2014 roku zawarły szereg umów sprzedaży artykułów leczniczych i wyrobów medycznych. Na podstawie zamówień złożonych przez pozwanego zostały dostarczone określone w umowach artykuły i wyroby, za które zostały wystawione szczegółowo wymienione w pozwie faktury VAT – podpisane przez pozwanego i opatrzone jego pieczęcią. W przypadkach pomniejszających należności pozwanego zostały wystawione faktury korygujące. Powód podkreślił, iż terminowo i w całości zrealizował zamówienia pozwanego w oparciu o zawarte umowy, zaś pozwany nie uiszczył należności wynikających z wystawionych faktur VAT na łączną kwotę 71.447,32 złotych. W dniu 6 sierpnia 2014 roku skierowano do pozwanego wezwanie do zapłaty i pomimo jego odbioru, żadne należności

nie zostały uregulowane. Dodał, iż strona pozwana nie złożyła reklamacji ilościowej lub jakościowej, ani w żaden sposób nie zakwestionowała wysokości zadłużenia, bądź wykonania zobowiązania (k. 3 – 9).

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 12 września 2014 roku sygn. akt (...)Sąd Rejonowy w B. uwzględnił roszczenie w całości, rozstrzygając o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego (k. 245).

Pozwany w ustawowym terminie wniósł sprzeciw do nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości. Zgodnie z art. 505 § 1 k.p.c. prawidłowe wniesienie sprzeciwu spowodowało, iż nakaz zapłaty utracił swoją moc.

W sprzeciwie pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 249 – 251). Motywując swoje stanowisko podniósł, iż na datę skierowania wezwania do zapłaty z dnia 6 sierpnia 2014 roku, tylko część dochodzonych w niniejszej sprawie należności była wymagalna. We wskazanej dacie upływał termin płatności wierzytelności wynikających z faktura VAT wymienionych pod pozycją 77 – 82 tabeli, a terminy płatności w fakturach VAT wskazanych po pozycją 83 – 99 na łączną kwotę 4.228,66 złotych występowały po tym dniu. Ewentualnie, w przypadku uwzględnienia powództwa pozwany wniósł o rozłożenie zasądzonego świadczeni na raty oraz o nieobciążanie dalszymi odsetkami. Wskazał, iż w realiach przedmiotowej sprawy z zaistniał uzasadniony wypadek określony w przepisie art. 320 k.p.c. z uwagi na względy społeczne oraz charakter prowadzonej przez niego działalności leczniczej. Szpital nie może bowiem odmówić udzielenia świadczenia zdrowotnego osobie, która go potrzebuje [art. 15 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U. z 2013 r., poz. 217 j.t. ze zm.)]. Pozwany podniósł, iż wniosek o rozłożenie na raty ewentualnie podjęcie próby ugodowego zakończenia sporu jest także uzasadnione podjęciem przez niego szeregu działań mających na celu poprawę stanu finansowego. Całkowita terminowa spłata zadłużenia wobec wszystkich wierzycieli doprowadziłaby do całkowitego zaprzestania wykonywania świadczeń zdrowotnych wobec pacjentów, co byłoby sprzeczne z zasadami współzycia społecznego. Powołując się na poglądy prezentowane w orzecznictwie dodał, iż z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności nie może być porównywany z pozycją przedsiębiorców działających na otwartym rynku komercyjnym oraz obarczany konsekwencjami błędnych założeń ustawodawcy, co do sposobu funkcjonowania publicznej służby zdrowia.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał żądanie w całości wnosząc o zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego, nadto wniósł o nieuwzględnienie wniosku pozwanego o rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty (k. 269 – 275). Wskazał, iż strona pozwana wnosząc o oddalenie powództwa nie zgłosiła jednak żadnych merytorycznych zarzutów i podniosła jedynie brak wymagalności części faktur na datę wniesienia pozwu. Wyjaśnił, iż należności ze wszystkich faktur VAT objętych pozwem stały się wymagalne przed wniesieniem pozwu, a zatem na datę wytoczenia powództwa całość należności była wymagalna. Jednocześnie podniósł, że w realiach przedmiotowej sprawy nie zachodzi żaden szczególnie uzasadniony wypadek uzasadniający rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, zwłaszcza, iż pozwany nie sprecyzował zarówno ilości, wysokość, jak i okresu płatności rat. Pozwany w szczególności nie wykazał, aby jego sytuacja finansowa była wynikiem nagłego lub niespodziewanego zdarzenia. Zasady finansowania systemu opieki zdrowotnej i trudności w uzyskiwaniu na ten cel środków są znane od wielu lat. Pozwany nie wskazał również, aby w tym zakresie zaistniały dla niego istotne niekorzystne zmiany w okresie między zawarciem umów a powstaniem zadłużenia. Pozwany jako jednostka sektora finansowego zawierając umowy był zobowiązany do dostosowania ich do swoich realnych możliwości finansowych i zabezpieczenia środków na ich realizację. Z przedłożonego przez pozwanego bilansu na dzień 31 grudnia 2013 roku wynika, iż posiada on środki na dokonanie jednorazowej spłaty należności. Nie negując charakteru działalności pozwanego, powód zaznaczył, iż nie może się ona odbywać jego kosztem, jako przedsiębiorcy sprzedającego wyroby medyczne i produkty farmaceutyczne oraz zatrudniającego pracowników i regulującego należności publicznoprawne. Dodał, iż aktualnie suma wymagalnych należności na jego rzecz od publicznych podmiotów udzielających świadczeń zdrowotnych (w przypadku których należność przekracza kwotę 150.000 złotych) wynosi 20.152.599,77 złotych. Podkreślił, iż pozwany nie posiada zdolności upadłościowej, zaś on z uwagi na rodzaj sprzedawanych towarów oraz krąg ich odbiorców, musi mieć zabezpieczone zapas niezbędnych leków i wyrobów medycznych [art. 36z ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2008 r. Nr 45, poz. 271 j.t. ze zm.)], za które musi terminowo regulować należności. Brak terminowych spłat wierzytelności od kontrahentów może uniemożliwić prowadzenie

dalszej działalności, w tym w zakresie realizacji umów zawartych ze szpitalami. Rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty oznaczałoby w istocie akceptację dla obciążenia przedsiębiorcy skutkami polityki zdrowotnej państwa, co jest sprzeczne z normami konstytucyjnymi, zwłaszcza, iż pomimo braku płatności realizuje umowy na rzecz szpitali. Wskazał również, iż pozwany nie wykazał, aby jego sytuacja finansowa miała ulec zmianie umożliwiającej mu regulację należności.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

Poza sporem postawała okoliczność, iż strony łączyły następujące umowy na:

- na dostarczanie środków do apteki szpitalnej z dnia 10 czerwca 2014 roku nr (...) (k. 17 – 28 umowy wraz z załącznikami);
- na sprzedaż i dostarczanie sprzętu jednorazowego użytku z dnia 17 marca 2014 roku nr (...) (k. 29 – 59 umowy wraz z załącznikami);
- na dostawy produktów leczniczych do apteki szpitalnej z 27 września 2013 roku nr (...) (k. 60 – 77 umowy wraz z załącznikami);
- na dostawy produktów leczniczych do apteki szpitalnej z dnia 23 września 2013 roku nr (...) (k. 78 – 103 umowy wraz z załącznikami);
- na dostawę środków dezynfekcyjnych z dnia 29 maja 2013 roku nr (...) (k. 104 – 111).

W wymienionych umowach określono uprawnienia i obowiązki stron, w tym zasady płatności za dostarczony towar – wskazując, iż płatność nastąpi przelewem bankowym na konto wskazane w fakturze, w ciągu 30 dni od daty jej otrzymania po zrealizowaniu dostawy, zaś w przypadku, gdy realizacja dostawy odbywa się w terminie późniejszym niż data wpływu faktury do zamawiającego, termin płatności ustalony jest od daty realizacji dostawy lub w terminie 30 dni od daty wystawienia faktury VAT.

W oparciu o wyżej wymienione umowy powód dostarczył pozwanemu wyroby medyczne i artykuły lecznicze, za które wystawiono 99 faktur VAT (k. 142 – 221, k. 4 – 6 tabela) na łączną kwotę 71.447,32 złotych, z uwzględnieniem faktur korygujących, pomniejszających należności obciążające pozwanego (poz. 20, 22, 23, 79 tabeli k. 4 – 6, k. 136, 140, 142, 200). Wszystkie szczegółowo wymienione przez stronę powodową faktury VAT (dołączone do pozwu, k. 112 – 221) zostały podpisane przez osobę uprawnioną i opatrzone pieczęcią pozwanego. Z uwagi na brak płatności należności wskazanych w wymienionych dokumentach rozliczeniowych powód skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty z dnia 6 sierpnia 2014 roku żądając zapłaty kwoty 71.447,32 złotych w terminie 5 dni od otrzymania wezwania (k. 223 – 230 wezwania z potwierdzeniem nadania). Przedmiotowe wezwanie strona pozwana otrzymała w dniu 8 sierpnia 2014 roku (k. 222 potwierdzenie odbioru). Pomimo wezwania i określonego w nim terminu wierzytelność nie została spłacona, a następnie w dniu 14 sierpnia 2014 roku powód wystąpił z pozwem w przedmiotowej sprawie (k. 241 – 242 dowód nadania pozwu).

Opisane powyżej okoliczności nie były kwestionowane, nadto pozwany zarówno w trakcie realizacji łączących strony umów, jak również na etapie postępowania sądowego nie zgłosił żadnych zastrzeżeń, co do dostarczonych mu wyrobów medycznych i artykułów leczniczych, jak również nie podważał wysokości swego zobowiązania. Powód wywiązał się z dostawy zamówionego towaru i wystawił faktury na łączną kwotę 71.447,32 złotych, z których poszczególne należności winny być zapłacone w okresie od 5 lipca 2014 roku do 11 sierpnia 2014 roku. We wniesionym sprzeciwie pozwany wskazywał wprawdzie, iż na datę wezwania do zapłaty część dochodzonych należności nie była wymagalna. W dniu 6 sierpnia 2014 roku upływał termin płatności faktur VAT wyszczególnionych pod poz. 77 – 82 zamieszczonego w pozwie wykazu (k. 196 – 204), zaś po wymienionej dacie następowały terminy płatności kolejnych 17 faktur VAT wyszczególnionych pod pozycją 83 – 99 wykazu (k. 205 – 221) na łączną kwotę 4.228,66 złotych (k. 249 – 252 sprzeciw od nakazu zapłaty). Ostatecznie jednak w trakcie rozprawy strona pozwana wskazała, iż nie kwestionuje

zarówno wysokości, jak i wymagalności roszczenia, przy czym wniosła o rozłożenia świadczenia na raty i odstąpienie od obciążania kosztami procesu (k. 279 – 279v). Nie było kwestionowanym, iż pozwana placówka medyczna znajduje się w trudnej sytuacji finansowej uniemożliwiającej terminową i pełną realizację zobowiązań (por. bilans pozwanego k. 254 – 256), a tym samym nie dokonała zapłaty za dostarczone jej przez powoda wyroby medyczne i artykuły lecznicze.

W ocenie Sądu powództwo w całości zasługiwało na uwzględnienie. Odnosząc się do podnoszonego przez pozwanego zarzutu częściowego braku wymagalności roszczenia należy wskazać, iż zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. podstawą rozstrzygnięcia o roszczeniu jest stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy, przy czym przez stan rzeczy należy rozumieć zarówno istniejące okoliczności faktyczne, jak i stan prawny (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Ł. z dnia 7 listopada 2013 roku, (...), LEX nr 1400339). Niewątpliwie na datę wyrokowania w niniejszej sprawie, czemu finalnie nie oponował pozwany, wszystkie dochodzone pozwem należności były wymagalne z uwagi na upływ terminu płatności określonego w fakturach VAT.

Na podstawie analizy treści łączących strony umów Sąd stwierdził, iż strony zawarły umowy sprzedaży wyrobów medycznych i artykułów leczniczych. Na podstawie przepisu art. 535 k.c. przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. W związku z powyższym za świadczenie powoda jako sprzedawcy pozwany był obowiązany do uiszczenia w określonych przez strony terminach umówionej ceny. Powód dostarczył bowiem pozwanemu artykuły lecznicze i wyroby medyczne, których jakości i ilości pozwany nie kwestionował, lecz nie uiszczył za nie ceny sprzedaży.

W ocenie Sądu w realiach niniejszej sprawy, wbrew argumentacji strony pozwanej, nie zaistniały jednak przesłanki do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty. Zgodnie z przepisem art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia – wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Z treści tego uregulowania wynika jego szczególna, wyjątkowa natura, której konsekwencją jest możliwość stosowania go w razie zaistnienia szczególnie uzasadnionych wypadków, należących do sfery majątkowej pozwanego. Rzeczą pozwanego jest wykazanie istnienia tych wypadków. Powołany przepis określa szczególną regułę wyrokowania, dotyczącą przedmiotu orzekania, dającą sądowi możliwość uwzględnienia także interesów pozwanego, w zakresie czasu wykonania wyroku, a interesów powoda przez uniknięcie bezskutecznej egzekucji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 roku, (...), LEX nr 1480070)

Zdaniem Sądu pozwany, na którym spoczywał w tym wypadku ciężar dowodu w zakresie wykazania zaistnienia okoliczności uzasadniających objęcie go w tej sprawie ochroną, jaką daje przepis art. 320 k.p.c., takich okoliczności nie wykazał. Pozwany powołując się na swoją trudną sytuację finansową przedłożył jedynie bilans sporządzony na dzień 31 grudnia 2013 roku (k. 254 – 256). Ze wskazanego dokumentu wynika, iż na koniec grudnia 2013 roku posiadał aktywa trwałe o wartości 14.631.070,90 złotych, aktywa obrotowe w wysokości 2.097.879,04 złotych, w tym w ramach należności krótkoterminowych 1.776.693,94 złotych oraz środki pieniężne i inne aktywa pieniężne w wysokości 15.978,43 złotych. Poza wskazanym dokumentem oraz własnymi twierdzeniami, co do trudnej sytuacji finansowej pozwany podkreślał charakter prowadzonej przez siebie działalności, tj. świadczenie usług zdrowotnych. Na podstawie art. 15 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U. z 2013 r., poz. 217 j.t. ze zm.) podmiot leczniczy nie może odmówić udzielenia świadczenia zdrowotnego osobie, która potrzebuje natychmiastowego udzielenia takiego świadczenia ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia. Pozwany w sprzeciwie zaznaczył również, iż podjął szereg działań mających na celu poprawę jego stanu majątkowego, lecz także w tym zakresie nie powołał żadnych dowodów, zaś na rozprawie przyznał, iż jego sytuacja finansowa pogarsza się, rośnie liczba wymagalnych zobowiązań stwierdzonych tytułami wykonawczymi, nadto doszło do wykupu części wierzytelności (k. 279v). W związku z powyższym pozwany nie wskazał, z jakiego ewentualnie źródła miałyby pochodzić pieniądze na spłatę proponowanych rat lub w jakiej perspektywie czasowej będzie dysponował środkami finansowymi na spłatę zadłużenia. Powołując się na możliwość ugodowego zakończenia sporu pozwany nie wykazał jednocześnie, aby dokonał częściowej spłaty należności, która świadczyłaby o jego możliwościach finansowych lub o dobrej woli zaspokojenia wierzyciela. Pozwany szpital wnosząc o rozłożenia świadczenia na raty nie sprecyzował zarówno ich wysokości, jak i terminu płatności. W tych okolicznościach brak było podstaw do stwierdzenia, iż

rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty będzie racjonalne, a nadto, iż jego wykonanie w postaci zmodyfikowanej będzie miało odczuwalny ekonomiczny skutek. Nieuwzględnienie wniosku pozwanego w ocenie Sądu nie stoi również w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego lub społeczno – gospodarczym przeznaczeniem prawa. Przepis artykuł 320 k.p.c. umocowujący sąd tylko do rozkładania dłużnikowi na raty świadczenia pieniężnego, nie wyłącza możliwości odroczenia zapłaty całej należności w powołaniu się na silniejszą ochronę materialnoprawną dłużnika, która wynika z art. 5 k.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 26 stycznia 2000 roku, (...); wyrok Sądu Apelacyjnego w W.z dnia 9 lipca 2014 roku, (...), LEX nr 1504404). Ponownie należy jednak zaznaczyć, iż pozwany nie udowodnił kiedy i w jakiej wysokości środkami finansowymi będzie ewentualnie dysponował. Nie można także stracić z pola widzenia, iż z uwagi na rodzaj sprzedawanych towarów oraz krąg ich odbiorców, powód musi mieć zabezpieczone zapasy niezbędnych leków i wyrobów medycznych [art. 36z ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2008 r. Nr 45, poz. .271 j.t. ze zm.)], za które obowiązany jest terminowo regulować należności. Brak terminowych spłat wierzytelności od kontrahentów może nie tylko uniemożliwić prowadzenie dalszej działalności, co wiązałoby się z zaprzestaniem realizacji umów zawartych ze szpitalami. Nie można jednak nie zauważyć, że mimo braku płatności pozwany realizuje umowy na rzecz szpitali, jak również ponosi wszelkie koszty związane ze swoją działalnością, w tym w zakresie zatrudniania pracowników oraz regulowania należności publicznoprawnych. Powód zaznaczył, iż aktualnie suma wymagalnych na jego rzecz wierzytelności nieuiszczonych przez jednostki służby zdrowia wynosi łącznie 20.152.599,77 złotych (jedynie w odniesieniu do należności przekraczających kwotę 150.000 złotych) (k. 276 informacja).

Reasumując należy wskazać, iż ustanowiona w art. 320 k.p.c. norma ma charakter wyjątkowy i może być zastosowana jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a ochrona pozwanego nie może być stawiana ponad ochronę powoda i wymaga również uwzględnienia wszystkich okoliczności sprawy, w tym także uzasadnionego interesu powoda (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w W.z dnia 31 stycznia 2014 roku, (...) LEX nr 1455662). Zdaniem Sądu w realiach przedmiotowej sprawy nie wystąpiły przesłanki do zastosowania przepisu art. 320 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w punkcie I wyroku. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. nie znajdując podstaw do zastosowania art. 102 k.p.c. i nieobciążania pozwanego kosztami procesu. Zdaniem Sądu w przedmiotowej sprawie nie zaistniał szczególnie uzasadniony wypadek do zasądzenia od strony przegrywającej części kosztów procesu lub odstąpienia od obciążania tymi kosztami. Kłopoty finansowe pozwanego i charakter prowadzonej przez niego działalności nie mogą być uznane za szczególnie uzasadnione przypadki. Brak terminowego realizowania zobowiązań finansowych przy znanej powszechnie okoliczności niedoboru środków na finansowanie publicznej służby zdrowia, nie jest wyjątkową okolicznością w odniesieniu do funkcjonowania szpitala. Sama sytuacja ekonomiczna strony przegrywającej, nie stanowi samodzielnie szczególnie uzasadnionego wypadku, o którym mowa w art. 102 k.p.c. Zastosowanie przepisu art. 102 k.p.c. zależy od swobodnej decyzji sądu meriti i związane jest z dyskrecjonalną władzą sędziowską (uznaniem sędziowskim) (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 roku, (...) LEX nr 1341731). Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalono na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r, poz. 461 j.t.), a także części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1628 j.t.), zaś wysokość opłaty sądowej od pozwu na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 j.t. ze zm.)

Sędzia